

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVI., číslo 9

5. 5. 2019 / neprodejné

Z OBSAHU	Rozdíl mezi zavražděním 148 křesťanů v Keni a 50 muslimů na Novém Zélandu	04
	Mučedníci komunismu: Roman Kotlarz	07
	K filmu, který hýbe světem aneb uvidět potrat	14

Foto: Gabriela Novakova / Člověk a víra

Za sílu čelit hříchům na všech úrovních

S celou Církví oslavujeme Krista, jenž *pouta smrti rozlomil a jako vítěz vystoupil z hrobu* (Exultet). Ježíš Kristus vstal z mrtvých – Aleluja! Jeho světlo prozářilo temnotu noci a my máme před očima vítěze nad smrtí!

Paradoxně, právě v těchto dnech si dovoluji obrátit se k vám v souvislosti s celospolečenskou situací, kdy ona jakoby žila pouze z informací o sexuálním zneužívání v Církvi a také o krytí praktik zneužívání. Nechce se mi ani věřit tomu, že by se mezi námi našel někdo, kdo by něco takového schvaloval, zastíral či zlehčoval – ani já to nejsem!

Všichni dobře známe Ježíšovo „běda“ na adresu těch, skrze které přichází pohoršení. Ježíš říká doslova: *Bylo by pro něho lépe, aby mu dali na krk mlýnský kámen*

a uvrhli ho do moře... (Lk 17,2) Všimněme si, že Ježíš nemluví o zneužívání, ale o pohoršení jako takovém; neužívá přitom žádné věkové kategorie do patnácti let, on prostě mluví o kategorii maličkých či nepatrných, což může být kdokoliv, byť by mu bylo třeba deset, patnáct nebo dvacet let – v žádném případě nejde jen o věk! Zneužití maličkých je hříchem do nebe volajícím a takový čin – pokud se stal – nelze tolerovat! Na místě je pak omluva obětem, jejich podpora a přijetí, což činím i já za všechny případné provinilé, pro něž jsem představeným. A činím tak i jménem mých předchůdců na biskupském stolci, neboť jsem přesvědčen o tom, že oni by učinili stejně tak. Zvláště na Velký pátek jsme prosili v duchu kajcnosti za dar odpuštění a smí-

ření, za milost nápravy a za sílu čelit hříchům na všech úrovních; a především za ty viny, kterým Církev – ať již univerzální či ta naše místní – nedokázala vždy čelit nebo jim zabránit. Chceme tedy vykročit s pokorou, bez okázalosti a především s důvěrou v našeho Pána, který je dárcem vnitřní radosti a pokoje. Nemá snad tohoto zapotřebí právě ta dnešní, tolik rozháraná doba a naše společnost, zmítaná tolikerým hašteřením a spory? Všichni se snažme přimknout se více ke vzkříšenému – živému Kristu! Jedině v jeho síle dokážeme jít dál.

*Mons. Vlastimil Kročil,
biskup českobudějovický
(z pastýřského listu 21. 4. 2019;
redakčně upraveno, kráceno)*

Notre Dame: Požár zapaluje víru

Ve Francii se cosi pohnulo. Do světa, v němž se víra zdála být již mrtvá, se vrací Bůh s velikou mocí a jako dříve promlouvá skrze kameny katedrály Notre Dame – říká kardinál Paul Poupard, emeritní předseda Papežské rady pro kulturu.

Při úvahách nad požárem pařížské katedrály se neodbytně nabízejí slova sv. Augustina, který mluvil o tom, že Bůh je schopen obrátit zlo v ještě větší dobro. Pod vlivem této události se v mnoha Francouzích probouzí již přidušený plamen víry, říká kardinál Poupard:

„Někdy se nám zdá, že v lidech již všechno vyhaslo, ale to není pravda. Zůstala malá jiskra, která může všechno zapálit. Bůh, který se zdál být v této postmoderní kultuře již téměř nepřítomný, se vrací s velikou mocí. Z paměti, z představitosti těch milionů lidí již nikdy nezmizí obraz katedrály Notre Dame. Dotkl se všech, včetně nevěřících. A v srdci každého člověka se něco probudilo, jakýsi plamen. Šok je tak hluboký, že ačkoli nás mnohé věci rozdělují, všichni se náhle vrací k tomu, co je nejpodstatnější. Katedrála Notre Dame je totiž Biblií vetknutou do kamene. To, co je neviditelné, se v ní stává dostupné našim očím. A ti, kdo na to hledí, ačkoli jsou třeba daleko od círk-

Katedrála Notre Dame v Paříži. Foto: wikimedia.org

ve, se vrací k tomu, co je nejdůležitější. V tom spočívá zázrak katedrály Notre Dame.“

Devětaosmdesátiletý kardinál přiznává, že to, co se nyní děje ve Francii, může přirovnat jedině ke své zkušenosti za II. světové války. Tehdy také spěcha-

li všichni Francouzi do katedrály Notre Dame. Dokonce i nevěřící a antikatoličtí socialisté. Ve chvíli zkoušky všichni hledali pomoc u Naší Paní – vzpomíná kardinál Poupard.

Radio Vaticana

Společné prohlášení předsedů České biskupské konference, Ekumenické rady církví a Federace židovských obcí ke schválení zdanění tzv. církevních restitucí

Poslanecká sněmovna 23. 4. 2019 schválila zdanění peněžitých náhrad, které církve dostávají od státu za majetek nevydaný v restitucích i přes předchozí zamítnutí této novely Senátem. Změna zákona nejen že způsobí církvim vážné finanční obtíže, ale pro některé menší církve může být dokonce likvidační. Tato novela se nám jeví jako nemravná a je ve své podstatě protiústavní.

Skupiny poslanců i senátorů jsou již připraveny obrátit se na Ústavní soud, protože považují takové zdanění náhrad

za protiústavní i s ohledem na smlouvy, které stát uzavřel s církvemi v souvislosti s majetkovým vypořádáním.

Tímto krokem se relativizují jistoty právního státu a na Ústavní soud se spolehná nikoli jako na pojistku demokracie, ale jako na prostředek řešení důsledků nezodpovědných politických rozhodnutí. Bohužel se jedná o vítězství populismu nad zdravým rozumem a principy právního státu. Hovořit v tomto kontextu o „poptávce společnosti“ je cynické.

Ani tento krok politické reprezentace

však nemůže zabránit připravenosti církví a náboženských společností naplňovat své poslání ve prospěch člověka a společnosti, a v úctě k Bohu.

Praha, 24. dubna 2019

*Kardinál Dominik Duka,
předseda České biskupské konference
Daniel Ženatý,
předseda Ekumenické rady církví
Petr Papoušek,
předseda Federace židovských obcí*

SLOVO BISKUPA

Hlasy pro život v Komisi OSN pro ženy

Arcibiskup Bernardito Auza (vpravo). Foto: vaticannews.va

Zatímco se účastníci každoročního shromáždění *Komise OSN pro ženy* zasazovali o rozšíření celosvětového přístupu k potratu, paralelní podnik pořádaný Vatikánem a dalšími katolickými organizacemi představil v OSN pro-life pohled na posílení postavení žen.

Desetidenní mezinárodní setkání v New Yorku zahrnovalo rozhovory o tom, zda letošní finální dokument bude obsahovat „všeobecný přístup k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům“ jako součást „dohodnutých závěrů“ komise, jako tomu bylo v loňském roce.

Tématem 63. zasedání komise byl „přístup k veřejným službám a udržitelná infrastruktura pro genderovou rovnost a posílení postavení žen a dívek“. Pro některé účastníky setkání OSN přístup k veřejným službám znamená přístup k potratům. „Je zločin bránit ženě v přístupu k potratu,“ řekla francouzská ministryně pro genderovou rovnost Marlene Schiappa na setkání 13. března v sídle OSN.

Obianuju Ekeocha, předsedkyně organizace *Culture of Life Africa*, řekla, že „jí málem vybuchla hlava“, když to uslyšela. Dodala, že podle jejího názoru je každoroční setkání *Komise OSN pro ženy* „jádrom propotratového hnutí“. „Setkání, na která jsem šla... lidé, které jsem slyšela mluvit přímo zde ve Spojených národech..., pro ně neexistuje kompromis,“ řekla Ekeocha ve svém prohlášení, které nahrála na video.

„Oni chtějí, aby potrat byl legální.

Chtějí, aby byl legální ve všech zemích za každé situace,“ dodala. Ekeocha řekla, že se účastnila akce OSN, na níž zastánkyně potratů a porodní asistentka předváděla, jak školí zastánce potratů v rozvojových zemích. Tato akce OSN se nazývala „Všichni jednotně za právo na potrat“.

Mise Svatého stolce při OSN sponzorovala pět dalších akcí zabývajících se problémy, které se týkají žen – od obchodu s lidmi po ochranu žen a dívek s Downovým syndromem. Ve spolupráci s *Katolickým ženským fórem* Svatý stolec pomáhal organizovat akci na téma „Oceňování neplacené práce a péče“. Arcibiskup Bernardito Auza, apoštolský nuncius a stálý pozorovatel Svatého stolce při Organizaci spojených národů, na této akci řekl, že v OSN existuje domněnka, že „práce člověka mimo domov je mnohem hodnotnější než jeho práce doma“. Auza položil otázku, zda „upřednostňování práce člověka na pracovním trhu před pečovatelskou prací doma vyplývá z nehlubších tužeb ženy, nebo zda se jedná o napodobování vadného, hypermaskulinního pohledu na svět, kdy práce a to, co práce může poskytnout, je považováno za nejdůležitější hodnotu“.

„Místo toho, aby se žena musela přizpůsobovat pravidlům trhu práce, by se trh práce měl přizpůsobit tomu, co společnost uznává jako obrovskou osobní a společenskou hodnotu její práce,“ řekl.

Catholic News Agency

Na Golgotě bylo možné ještě rozoznat nějaký záblesk víry, jako byl dobrý lotr nebo vyznání setníka, kteří rozoznali v tom zmatku božství Ježíše Krista. Ale v dalších okamžicích po celou sobotu byla Maria ve své víře osamělá a v nesmírné bolesti.

A kde byla víra apoštolů v tomto okamžiku utrpení? Jak zdůrazňuje svatý Augustin, ani svatý Petr, který se chvástal, že „i kdyby měl jít s ním na smrt, nezapře ho“ (Mt 26,35), nevytrval ve své víře. Uskutečnilo se to, co jim Ježíš předpovídal už před svým utrpením, jak je psáno: „Budu bít pastýře, a ovce ze stáda se rozprchnou.“ (Mt 26,31)

To, co je jisté, je to, že právě v temnotě Kristova utrpení a zmaru Maria výjimečně zazářila. Ona byla město položené na hoře (Mt 5,14), duhou mezi mraky (Gen 9,13), znamením pro národy (Iz 62,10), světlo, které svítí na temném místě (2 Petr 1,19).

Protože, jak potvrzuje Lev XIII., Maria má zvláštní úlohu, aby nás přivedla k pravé víře (Encl. *Adiutricem populi*) a na ní – jak to dál přidává svatý Pius X. – jako na nejvznešenějším základu po Ježíši Kristu stojí víra všech století (encyklika *Ad diem illum laetissimum*). Protože ona, podle svatého Luigiho Maria Grignona z Monfortu, se souhlasem Nejvyššího ve slávě zachovala víru, aby si ji udrželi její nejvěrnější služebníci.

Na Marii je možné nejlépe aplikovat slova svatého Pavla: „Spravedlivý bude žít z víry.“ (Řím 1,17) Nikdy neexistovala a nebude existovat intenzivnější víra než víra Mariina. „Blahoslavená, která jsi uvěřila, že se splní, co ti bylo řečeno od Pána.“ (Lk 1,45) Tak jako při Zvěstování, tak i při Umučení, byla její víra dokonalá. Ani u paty kříže nezapochovala, že její Syn byl skutečně Boží Syn, Bůh sám, vítěz nad démony, nad hříchem i nad tělem.

Proto naše modlitba, naše prosba, aby nám Maria, Matka Cirkve, pomohla při vyznávání a prohlubování naší víry, je plně opodstatněná.

+Ladislav Hučko

Mons.ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSC., apoštolský exarcha řeckokatolické církve

ROZDÍL MEZI ZAVRAŽDĚNÍM 148 KŘESŤANŮ V KENI A 50 MUSLIMŮ NA NOVÉM ZÉLANDU

Ve městě Christchurch na Novém Zélandu terorista se střelnými zbraněmi zaútočil na dvě mešity a střílel na každého, kdo se nacházel uvnitř. Nejmladší obětí tohoto strašného zločinu bylo teprve tříleté dítě.

Terorista zabil 50 lidí včetně tříletého chlapce Mucada Ibrahima. Vrah Brenton Tarrant přenášel svůj zločin živě na Facebook. Video, které viděly miliony lidí, zachycuje, jak vstoupil do jedné z mešit a střílel na každého, kdo se nacházel uvnitř. Tento masakr si zaslouží, aby jej zavrhl každý, kdo má alespoň trochu slušnosti.

Doufám, že na Tarranta dopadne plnou vahou tíha zákona a že skončí ve vězení, z něhož už nikdy nebude moci vyjít. Na Novém Zélandu jsou nejzávažnější zločiny našťastí trestány doživotním vězením.

Guardian poukazuje na britskou Konzervativní stranu

Nelze si ani představit nic jiného, než že politici, média a náboženští představitelé nejrůznějších vyznání na celém světě dávali najevo, že tento masakr zavrhnou. Některé úvahy, které jsem četl, upoutaly mou pozornost. Britský pokrokový list *The Guardian* otiskl článek muslimského autora H. A. Hellyera s nadpisem „Je nutno se postavit islamofobii, jež vedla ke střelbě v Christchurchi“, v němž autor tvrdí následující: „Pokaždé, když popíráme hrozbu protimuslimských předsudků nebo podceňujeme rozsah islamofobie – což se u nás děje i ve vládě Konzervativní straně – napomáháme v naší společnosti těm, kdo usilují o šíření nenávisti vůči muslimským komunitám.“

Za zmínkou o Konzervativní straně

„Boj proti islamofobii je povinností a testem kvality demokracie.“ Je zářežející číst toto tvrzení v novinách, které nikdy neotiskly úvodník vyzývající k potírání christianofobie.

Foto: zpravy.proglas.cz

se objevuje odkaz na článek, který hovoří o tom, že členové této strany kritizují islám (například zastávají názor, že „se staneme muslimskou zemí, kde bude platit šaría, pokud se k moci dostanou labouristé“). To znamená, že Hellyer spojuje útok na muslimy na Novém Zélandu s kritikou islámu, kterou nějací politici občas pronesou na druhém konci světa.

To, co list El País říká o islamofobii, neříká o christianofobii

Španělský socialistický list *El País* otiskl úvodník ve stejném duchu a s tímto nad-

pisem: „Islamofobní útok“. V podtitulu tohoto úvodníku se tvrdí: „Nenávistné projevy vůči muslimské komunitě nemohou mít v demokracii místo.“ Článek končí těmito slovy: „Boj proti islamofobii je povinností a testem kvality demokracie.“ Je zářežející číst toto tvrzení v novinách, které nikdy neotiskly úvodník vyzývající k potírání christianofobie, navzdory tomu, že ta je nejvýznamnější příčinou pronásledování věřících (na světě jsou 3 ze 4 pronásledovaných osob pro víru křesťané) a dnes je důvodem 77% útoků proti náboženské svobodě ve Španělsku.

Útoků, které levicová média, jako je *El País*, nechávají bez povšimnutí, snad proto, že velká část projevů této nenávisti pochází z politické levice. Tento list je názorným příkladem média s protikatolickými předsudky: *El País* před několika měsíci přirovnával Irsko k Pákistán-

Proč tento dvojitý standard? Má snad život křesťanů menší hodnotu než život ostatních lidí?

nu a srovnával Asiu Bibi – křesťanskou matku v Pákistánu odsouzenou k smrti za rouhání – s Willy Toledem, španělským komunistickým hercem, který čelí trestnímu stíhání za takové činy, jako je zesměšňování vražd katolíků v době španělské občanské války.

Nerovnoměrné reakce, když islamisté zavraždili 148 křesťanů

Dvojitý metr pokrokových médií vůči islamofobii a christianofobii se vztahuje

i na jejich reakce na teroristické útoky. 2. dubna 2015 islamističtí teroristé zaútočili na univerzitu v keňské Garisse a zabili 148 křesťanů. Teroristé vyhledávali křesťany, aby je pak zastřelili a sťali. Zjevně christianofobní motiv tohoto masakru odsoudila řada politiků a médií. V evropském parlamentu levicové strany usilovaly o vymazání zmínky o křesťanech v návrhu textu odsuzujícího tento masakr. *The Guardian* a *El País* tehdy neotiskly žádnou výzvu proti christianofobii, ačkoli ta byla

zcela zjevnou motivací teroristů, když došlo ke krutému výběru a zabíjení jejich obětí. Kromě několika čestných výjimek se neobjevily politické či mediální výzvy proti christianofobii před genocidou tisíců křesťanů v Nigérii, k níž došlo za ohromujícího mlčení médií na Západě.

Proč tento dvojitý standard? Má snad život křesťanů menší hodnotu než život ostatních lidí? Kam až povede averze západních politiků a médií vůči křesťanství?

*Autor bloguje pod pseudonymem Elentir na outono.net
Přeložil Pavel Štíčka*

PODNIKAVÁ INŽENÝRKA CHEMIE, ZAMILOVANÁ DO BOHA

„Svatost je nejkrásnější tvář církve“, říká nám papež František v apoštolské exhortaci *Gaudete et Exultate*. Právě v těchto dnech Bůh chtěl, aby nám krása křesťanské svatosti zazářila skrze tvář obyčejné ženy, vědkyně, vystudované chemičky, držitelky doktorátu v tomto oboru a numerářky *Opus Dei*¹, Guadalupe Ortiz de Landazúri.

V sobotu 18. května bude Guadalupe Ortiz de Landazúri v Madridu tohoto roku povýšena ke slávě oltáře a prohlášena za blahoslavenou. Guadalupe byla obyčejná a současně neobyčejná žena, která se mnohokrát musela vyrovnávat s radostmi i těžkostmi obyčejného života, ale nikdy neztratila nadpřirozenou radost.

Narodila se v roce 1916. Její otec byl důstojník španělské armády. Během španělské občanské války (1936–1939) byl odsouzen k smrti a 20letá Guadalupe ho společně s matkou a svým bratrem Eduardem doprovázela na popraviště. Od roku 1958 se potýká s onemocněním srdce, které ji v mnoha ohledech sťažuje běžný život. Na toto onemocnění také v roce 1975 umírá.

V roce 1944 Guadalupe odpovídá s radostí na Boží volání a stává se numerářkou *Opus Dei*. V roce 1950 se stěhuje do Mexika a pracuje na rozšíření apoštolské práce *Opus Dei* v této zemi. Mezi léty 1956 a 1958 žije v Římě v centrálním sídle *Opus Dei*, kde zakladateli pomáhá v řízení.

Co ale činí Guadalupe svatou?

Tak jako u mnoha jiných svatých je to i u Guadalupe ono nové vidění světa spočívající ve vědomí nekonečné Boží lásky k nám. Jako každý z nás procházela Guadalupe mnoha životními zkouškami, těžkostmi a trápeními. Určitě ne vždy se život vyvíjel podle jejích představ. Z jejích dopisů zakladateli *Opus Dei* sv. Jose-

maríovi je poznat, že se musela vyrovnávat s mnoha vlastními nedokonalostmi, sklonem k nepořádku, vlastní omezeností, nedostatkem ekonomických prostředků v době po občanské válce...

„Nechme se oslovit znamením svatosti, která nám Pán ukazuje prostřednictvím těch nejprostších členů lidu, jenž má účast také na Kristově prorockém poslání tím, že rozšiřuje jeho živé svědectví především životem víry a lásky,“ říká nám papež František v již zmiňované apoštolské exhortaci. V životě Guadalupe se naplňují tato slova její snahou odpovídat na Boží milost tak, aby kolem sebe vždy rozdávala radost a pokoj. Těžkostmi se nenechá pohltnout a snaží se na ně reagovat s úsměvem. Vyhledává společnost druhých, aby realizovala apoštolský rozměr jejího odevzdání se Bohu. Přátelství je pro ni apoštolátem, snahou přivést co nejvíce duší k Bohu. Jednou, když

1 Numeráři nebo numerářky jsou věřícími *Opus Dei*, kteří žijí v apoštolském celibátu a plně se podílejí na realizaci činnosti prelatury po celém světě. Jsou to obyčejní křesťané, žijící uprostřed světa, kteří svůj život věnují potřebám *Opus Dei*.

Guadalupe Ortiz de Landazúri (první zleva). Foto: Opus Dei Communications Office / Flickr

Vyhledává společnost druhých, aby realizovala apoštolský rozměr jejího odevzdání se Bohu. Přátelství je pro ni apoštolátem, snahou přivést co nejvíce duší k Bohu.

žila v Mexiku, se s ní chtěla setkat nějaká žena. Když se Guadalupe dozví její jméno, zůstává paralyzována. Jedná se o manželku muže, který stál za smrtí jejího otce. Guadalupe jde do kaple a prosí Pána o pomoc. Nakonec si uvědomí, že i tato žena je dcerou Boží a s úsměvem ji přijímá. Toto gesto se stává základem

jejich mnohaletého přátelství.

Práce jako cesta ke svatosti

Po svém návratu do Španělska v roce 1958 Guadalupe dokončuje doktorát chemie, který nestíhá uzavřít ve 40. letech kvůli svému nasazení pro apoštolské potřeby *Opus Dei*. Její doktorská prá-

ce dostává vyznamenání za mimořádně kvalitní text. Od této chvíle se Guadalupe věnuje vědeckému výzkumu a výuce v oblasti textilní chemie. Svou práci – tak jako všechny své předešlé aktivity – vidí jako cestu ke svatosti a snaží se ji vykonávat co nejlépe. Stává se zástupkyní ředitelky dívčí průmyslové školy v Madridu a později spolupracuje na založení vzdělávacího centra CEICID v Pamploně, kde vyučuje textilní chemii.

Její srdeční onemocnění se postupně zhoršuje a lékaři se v roce 1975 rozhodnou přistoupit k operaci. Operace se zdá zpočátku úspěšná, ale později se začíná její zdravotní stav zhoršovat, až nakonec Guadalupe 16. července 1975 v Pamploně umírá. Smrt přijímá v klidu, ve skrytosti a sjednocena s Boží vůlí, tak jako všechny okamžiky svého života.

Michal Šabatka

Více na:

www.guadalupeortizdelandazuri.org

PhDr. Michal Šabatka,
ředitel Axis – spolku pro dobrou literaturu

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Sophie de Mullenheim: Zapomenutá zvěť

Osud celého sirotčince je ohrožen zpochybněním Élisabethiny zvěti, díky níž v něm žijí řeholnice a opuštěné děti. Navazuje na předchozí díly Podepsána Charlotte, Kde jsi Elisabeth a Na dvoře Alexandrově.

Brož., 232 s., 255 Kč

Jacques Philippe: 9 dní ke znovunalezení radosti z modlitby

Modlitba nám umožňuje předjímat nebe. Díky ní jakoby v předtuše okoušíme štěstí, které není z tohoto světa a které nám nic pozemského nemůže dát.

Brož., 80 s., 95 Kč

ROMAN KOTLARZ

Mučedníci komunismu

Polsko zažívalo v 70. a 80. letech na rozdíl od znormalizovaného Československa masové protesty dělníků, kteří se stavěli proti politickému útlaku komunistů i jejich materiálním opatřením, např. zdražování potravin či zvyšování pracovních norem. Knězem, který stal na straně pracujících, byl i otec Roman Kotlarz působící na východě Polska v Radomi, který svou podporu požadavků stávkujících následně zaplatil životem.

Narodil se 17. října 1928 v obci Koniemłoty u Staszowa na jihovýchodě dnešního Polska. Byl nejmladším ze šesti dětí a pocházel z rolnické rodiny. Rodiče vedli své děti k víře a je zajímavostí, že dům Kotlarzů přímo sousedil s kostelem. Roman chodil na obecnou školu od roku 1935 v rodné obci, jeho vzdělávání pak přerušila 2. světová válka. V době nacistického teroru a omezování polských škol na území Polska se účastnil s dalšími dětmi tajné výuky. Gymnázium absolvoval v Krakově, kde v roce 1949 také odmaturoval. Roman už jako mladý toužil stát se knězem, a proto od 1. srpna 1949 nastoupil do kněžského semináře v Krakově. Teologické vzdělání získal na zdejší Jagellonské univerzitě. Rektor semináře jej hodnotil jako průměrného studenta, citlivého až trochu nervního člověka s nadáním pro kresbu, jíž se ve volném čase věnoval. Stejně tak jeho spolužáci ze semináře jej popisovali jako kolegu, jenž nijak zvlášť nevynikal. V roce 1952 přestoupil bohoslovec Kotlarz do kněžského semináře v Sandoměři, bližší bydliště jeho rodičů. Kněžské svěcení obdržel z rukou biskupa Jana Lorka v katedrále v Sandoměři 30. května 1954.

Z místa na místo

Jako mladý kaplan postupně působil v několika farnostech na jihovýchodě Polska – 1954–1956 ve farnosti v Szydłowci, 1956–1958 v Żarnowě, 1958–1959 ve farnosti Panny Marie Růžencové v Koprzywnici u Tarnobrzegu, 1959–1961 v Mircu, Kunówě a Nowé Słupi. Již na svém prvním působišti v Szydłowci dokázal díky svým odvážným kázáním přitáhnout zástupy věřících a také se dostal do prvního kon-

Foto: wfl.xcdn.pl

fliktu s komunistickým režimem. Měl pronést slova na adresu místních učitelů zesměšňujících náboženství, za což si vysloužil napomenutí krajského národního výboru v Kielcích a biskup jej na nátlak úřadů následně přesunul do jiné farnosti. I v dalších svých působištích se brzy dostával do střetu se státními úřady, když vystupoval vlastenecky, kritizoval ateistickou politiku státu a protináboženská opatření. Ve svých homiliích tepal komunistický režim jako bezbožný a prorokoval mu zkázu: „Herodes zemřel jako bíd-

ný červ, zemřel i Hitler, běda tomu, kdo bojuje proti Bohu.“ Věřící také varoval, aby nenaslouchali ateistické propagandě. „Nevěřte tomu, co vám říkají ve školách, že Bůh není a nikdy na zemi neexistoval. Bůh byl, je a bude. To, co se naopak mění, jsou dějiny. Vláda, která pronásleduje katolickou církev, nemůže dlouho vydržet... Režim, který bojuje proti Bohu, musí padnout jako Hitler.“

Vzhledem ke zmíněným formulacím není jistě překvapením, že brzy začala jeho kázání i další činnost prostřednic-

Foto: wfl.xcdn.pl

tvím svých spolupracovníků sledovat tajná policie. Texty jeho kázání pak analyzovali její pracovníci. Obsah jedné takové promluvy ve farnosti v Koprzywnicy roce 1959 byl důvodem žádosti státních úřadů pro jeho opětovné přesunutí z farnosti na jiné působiště. Někteří věřící se postavili komunistickým orgánům za cenu velkého rizika na odpor a opakovaně žádali, aby jejich kněz v Koprzywnicy nadále mohl zůstat. Sepsali dokonce petici a sbírali podpisy na obranu P. Kotlarze. Kurie se však obávala eskalace situace, po určité době raději ustoupila a v roce 1961 byl P. Kotlarz přesunut do Pelagowa na okraji Radomi, velkého průmyslového města.

V Radomi

Zde působil jako farář až do poloviny 70. let. Součástí jeho práce byla také duchovní služba nemocným a sloužení bohoslužeb v psychiatrické léčebně v Krychnowicach. Většina obyvatel farnosti jezdila pracovat do Radomi, přičemž se jednalo spíše o dělníky. Kněz žil v dřevěném domku velmi skromně a jezdil na svých pojízdkách po městě na kole. Farníci jej hodnotili jako obětavého kněze, který „měl rád

lidi“ a uměl jim naslouchat. V době, kdy se vyostřily vztahy mezi církví a komunistickým režimem, zasvětil farnost v Pelagowie pod ochranu Matky Boží a modlil se za svobodu pro církev. Komunistické úřady adresovaly další stížnosti na „škodlivé a státu nepřátelské jednání kněze R. Kotlarze“ biskupské kurii v Sandoměři, následkem čehož zesílilo sledování kněze. Situaci komplikoval knězi také jeho zdravotní stav – už koncem 50. let měl P. Kotlarz vážné problémy se zažívacím traktem a musel absolvovat dvě operace žaludku a dvanácterníku.

Radomské protesty

25. června 1976 propukly v Radomi v několika továrnách stávkové dělníků v reakci na drastické zvýšení cen, jež provedla komunistická vláda. Zpočátku pokojné protesty přerostly v odpoledních hodinách v nepokoje a pouliční boje, kdy 4000 protestujících vymlátilo výlohy a vyrabovalo více než 100 obchodů a část z nich vtrhla i do budovy sekretariátu komunistické strany, který zdevastovali, vyházeli busty Lenina, sovětské vlajky a budova dokonce vzplála. Místním jednotkám policie

a ZoMO, jež situaci nebyly schopny už zvládnout, přijely na pomoc posily z dalších regionů – z Varšavy, Lože, Lublinu a Kielcí. Protesty byly v odpoledních hodinách brutálně potlačeny, mimo jiné za pomoci vodních děl a slzného plynu. Během konfliktu s bezpečnostními silami zahynuli 3 protestující a 200 bylo zraněno, 600 osob bylo zatčeno. Následně bylo odsouzeno za organizování protestů 25 osob a téměř 1000 osob bylo propuštěno z práce a zůstalo bez prostředků obživy.

Na straně dělníků

V době, kdy probíhaly radomské protesty, přijel kněz do Radomi k řeholním sestrám ve farnosti sv. Jana Křtitele na oběd a chystal se také na nákup. Když šel po ulici v sutaně, narazil na dav protestujících dělníků, kteří táhli před budovu stranického sekretariátu, a ti jej vzali mezi sebe. U kostela sv. Trojice kněz dělníkům požehnal a pronesl k nim: „Matko Nejsvětější, která jsi stála pod křížem, požehnej svým dětem, které prahnou po chlebě vezdejší.“ Později vyprávěl, jak jej dělníci zdravili, vítali a byli mu vděční za jeho slova. K událostem v Radomi se opakovaně vracel i ve svých kázáních, o čemž svědčí i jejich záznamy tajné policie. Ve své homilii kázal: „Milování, člověk, aby mohl dýchat, potřebuje také jíst. A pro chléb je ochoten také prolévat svou krev, jak se to stalo při protestech na ulicích měst na pobřeží. Člověk dnes neprahne jen po penězích, chlebu, bydlení, ledničce, televizoru, automobilu. Člověk touží také po pravdě, spravedlnosti, úctě a svobodě. Lidé dnes chtějí být respektováni a volají po úctě. A někteří mají tu a tam i odvahu připomenout svou lidskou důstojnost.“

11. července mimo jiné ve svém kázání pronesl: „Milování, byl jsem s vámi na ulicích v Radomi, požehnal jsem zástupům, vašim starostem trápením i spravedlivým požadavkům. (...) Dej nám chléb náš vezdejší, volali jsme tehdy společně. A já jsem s vámi. Milování, jsme povinni myslet na ty naše bratry, kteří nyní trpí jako otroci. Nesmíme mlčet, musíme se za ně modlit. (...) Matko Boží, svěřujeme ti své bratry, kteří trpí, jsou bití a mučeni. Buď jim utěšitelkou a Paní Vítězství.“

Narazil na dav protestujících dělníků, kteří táhli před budovu stranického sekretariátu, a ti jej vzali mezi sebe. U kostela sv. Trojice kněz dělníkům požehnal.

TRADICE OTCŮ

Z velikonočních listů svatého biskupa Atanáše: Jednotou víry činí velikonoční tajemství blízkými všechny, kdo jsou si tělesně vzdálení

Jak je slavné a krásné, bratři, že po jednom svátku slavíme druhý, na jednu modlitbu navazujeme jinou, že se od jednoho postu dostáváme k dalšímu a že po jedné slavnosti přichází nová. A tak nastává opět ten čas, který nám nabízí nový začátek, neboť nás zve znovu slavit svaté Velikonoce, při nichž byl Pán obětován. Sytíme se jím sice stále jako chlebem života a naše duše se jako z pramene osvěžuje jeho drahoucennou krví, přesto však stále žízňme a vždycky znovu toužíme. A on se všech žízňivých ujímá a ve své dobrotě zve každé žízňící srdce na sváteční slavnost: *Kdo žízni, ať přijde ke mně a pije.* Tak přeče zní výrok našeho Spasitele.

Nejen tedy, že kdokoli přistoupí, uhasí svou žízeň, ale ať poprosí kdykoli, s radostí je mu dovoleno, aby ke Spasiteli přišel. Milost tohoto svátku se neomezuje na jediný den a jeho jasný paprsek nezapadá, ale vždycky je připraven osvětit duši, která po tom touží. Síla tohoto světla se ustavičně mocně projevuje na těch, jejichž srdce bylo osvíceno a kteří ve dne v noci naslouchají božským knihám, tak jako člověk, o němž se mluví v žalmu jako o blaženém: *Šťasten, kdo nechodí, jak bezbožní mu radí, na cestu hříšníků, kdo nestoupá a neseďává v kruhu rouhačů, kdo naopak se těší ze Zákona Páně a dnem i nocí o něm přemítá.*

Bůh, který pro nás, moji drazí, tento svátek na počátku ustanovil, nám jej také dopřává každým rokem slavit. Ten, který vydal svého Syna na smrt, aby nás spasil, dává nám z téhož důvodu i svátek, který si v průběhu roku vždy touto dobou připomínáme. Tento svátek nás provází těžkostmi, na něž ve světě narážíme; a Bůh nám dopřává radost ze spasení, která z tohoto svátku vyzařuje, neboť nás shromažďuje kolem jediného stolu a na všech místech nás duchovně spojuje, takže se můžeme společně modlit a společně děkovat, jak se to ve svátek sluší a patří. Je to zázrak jeho dobroty: k tomuto svátku shromažďuje totiž všechny z velkých vzdálení, činí jednotou víry blízkými.

Během slavení mše svaté zavrával a vykřikl, „Matko, pomoz“ a omdlel. Následující den byl převezen s diagnózou neuróza na psychiatrické oddělení do nemocnice.

Noční návštěvy

Po těchto kázáních byl kněz pravděpodobně vystaven několikrát nátlaku pracovníků tajné policie. V polovině července 1976 večer před domkem P. Kotlarze zastavila černá volha a kněz byl přepaden neznámými útočníky. Dle svědectví Krys-tyny Stancel, která na faře knězi právě pomáhala a připravovala mu večeři, vtrhli dovnitř tři muži – velmi pravděpodobně pracovníci tajné policie a hrubým způsobem kněze napadli a ji vyhodili z domu ven. P. Kotlarz volal, ať se zachrání a utíká k dětem. Nezvaní hosté knězi vyhrožovali a ztýrali jej – přehazovali si jej mezi sebou a mlátili jej. Na faře proběhlo následně několik takových nočních návštěv, poslední v srpnu, kdy byl kněz zbit dokonce dvakrát během jedné noci. Tehdy jej příslušníci tajné policie zmlátili, ale on se po útoku vyplazil naneštěstí ven. Jeden z útočníků se ještě vrátil a znovu jej zbil. Tuto historku si vyprávěli později příslušníci radomské tajné policie. Údajně ten útočník, který se vrátil, aby otce Kotlarze znovu zbil, později zemřel na cirhózu jater. Jeho kolegové se při vodce smáli, že se mu to stalo za „Kotlarze“.

Další útoky proti knězi navíc směřovaly ze strany komunistických krajských orgánů. Šéf církevního oddělení – Stefan Borkiewicz – si stěžoval v červenci na jeho „státu škodlivou činnost“ sandomeřské kurii a psal biskupu Piotru Gołębiowskiemu. Otce Kotlaře obvinil, že „ve svých kázáních schvaloval nezákonné jednání 25. června 1976 v Radomi, sám popisoval svou účast na těchto událostech. Tímto se dopustil přestupku a schvalování trestného činu, stejně jako veřejného pobuřování proti státu a zneužití kazatelný k činnosti, jež nemá s náboženstvím nic společného.“ Komunistické úřady žádaly pro Kotlarze přísné potrestání.

Uštván k smrti

Kněz následkem nočních útoků a nátlaku komunistických úřadů velmi sešel a ztrácel síly, téměř nejedl, posmutněl a proje-

vily se u něj známky depresí. 15. srpna 1976 během slavení mše svaté zavrával a vykřikl, „Matko, pomoz“ a omdlel. Následující den byl převezen s diagnózou neuróza na psychiatrické oddělení do nemocnice v Krychnowicach, kam sám předtím jezdil jako kaplan k nemocným. Lékař Marian Piotrowski, který se o něj staral, brzy dle knězova chování poznal, že je vystrašen, má strach z nočních útoků a je celkově vysílený a zlomený. I když si nevšiml na jeho těle žádných stop po bití, usoudil, že otec Kotlarz velmi trpěl. To však nevylučuje, že by nebyl v předcházejících dnech opakovaně zbit. Příslušníci tajné policie dobře věděli, jak postupovat, aby po týrání zůstalo co nejméně stop.

17. srpna se zdravotní stav otce Kotlarze velmi zhoršil – běhal po chodbě nemocnice a tvrdil, že někdo vchází do jeho pokoje a odposlouchává ho. Proto musel být upoután k lůžku pásy. V noci se u něj objevily vážné dýchací potíže a záškuby. Otec Kotlarz zemřel ráno 18. srpna. Za důvod úmrtí byl v pitevním protokole uveden oboustranný zápal plic a srdeční selhání. V lékařské zprávě bylo vyloženo napsáno, že na jeho těle nebyly nalezeny žádné známky po násilí. Je velmi překvapivé, že v lékařské dokumentaci zesnulého nebyl ani rentgenový snímek plic, zatímco ujištění o nenásilné smrti ano.

Pohřbu zemřelého kněze se v Pelagowie zúčastnily tisíce věřících a pohřební obřady vedl sandomeřský generální vikář Walenty Wójcik. Dle poslední vůle kněze byly jeho ostatky pohřbeny v jeho rodišti v Konieńłotach. Apoštolský administrátor sandomeřské diecéze Piotr Gołębiowski se Kotlarzova pohřbu nezúčastnil a byl jeho úmrtím značně otráven. O tom, co P. Kotlarz v posledních týdnech prožíval, nevěděl, protože by jej určitě přesunul do jiné farnosti, aby zabránil útokům proti němu.

Sluha Boží

Úmrtím doposud téměř neznámé-

ho kněze se začali zabývat jeho přátelé a začátkem 80. let i aktivisté radomské Solidarity a KOR. Snažili se zajistit jeho zdravotní dokumentaci a žádali nové prošetření příčiny jeho smrti soudní cestou. V době komunistického režimu však bez úspěchu. Po roce 1989 byla kauza otce Kotlarze znovu otevřena. Bylo zjištěno, že jeho složka u tajné policie byla zničena a nebylo možné dohledat, kdo z příslušníků jej měl na starosti. Bývalí příslušníci radomské tajné policie dokonce vydali prohlášení, dle kterého P. Kotlarze nikdy nekontaktovali. Nutno podotknout, že v rámci tajné policie existovalo samostatné oddělení D, jež mělo na starosti činnost duchovních, a klíčové rozkazy byly realizovány na základě ústních příkazů. Při vyšetřování pracovníky Institutu paměti národa bylo dokázáno, že P. Kotlarz byl skutečně sledován a byl objektem činnosti tajné policie.

V roce 2004 zřídil sandoměřský biskup biskup Andrzej Dzięga komisi, jež má dokumentovat života P. Kotlarze a má za úkol připravit materiály pro jeho beatifikační proces. V roce 2018 odsouhlasil blahorečení kněze polský episkopát a postoupil žádost Svatému stolci. Ta 26. října vyjádřila souhlas a 1. prosince 2018 byl

v katedrále v Radomi zahájen proces blahorečení Služebníka Božího Romana Kotlarze.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

ROZLOUČENÍ S P. VÁCLAVEM WOLFEM

V Praze – Vršovicích 26. 4. 2019;
0.45 v páteční noci velikonočního oktávu

Přicházím domů, zkouším rozsvítit v kuchyni a nic, asi prasklá žárovka. Zapalují svíci a sedám k počítači. Tak nějak asi sv. Tomáš Akvinský psal svoji *Summu teologie*. Dva předešlé dny se chystám navštívit v Nemocnici Na Homolce pana profesora Wolfa, mého vedoucího diplomové práce na Katolické teologické fakultě, který na oddělení ARO leží v kritickém stavu, a vždy mi do toho něco vlezlo. Není to jen ta diplomka, ale těch vazeb je od přelomu let 2001/2002 víc.

Večer to také nebylo zrovna brzy, bylo už po 18. hodině, a tak jsem měl obavu, že mne k němu nepustí. Představil jsem se

a hlas v mluvítku mi řekl, abych se posadil a počkal na sestru, která mne k panu profesorovi odvedla s tím, že uvidím sám, ale že mne pan profesor určitě bude vnímat a já prý mohu odejít, až už to na mne bude dlouhé. Zůstali jsme sami. „Pane profesore, dobrý večer, omlouvám se, že jdu tak pozdě a až dnes, nějak mi to nevyšlo, Gabriel Jirka Hamouz.“

Tiše pozoruji křivky a čísla na monitoru, tep uměle pravidelný, dech těžký s odsáváním hlenů, čas od času hlubší nádechy. Nejsem osoba neznalá, hladím ruku s kanylou a mlčím. Hlavou mi běží obraz mojí maminky na jipce na Vinohradech v prosinci 2010 – „Neboj mami, my to tady s Evou (sestrou) zvládneme“. Ale co mám říct teď? Pak to přišlo samo. Dělam panu profesorovi na čele křížek. „Panno Maria, pomoz – pod ochranu Tvou se utíkáme...“

Zase chvíli mlčím a jen se dívám, ruce nejsou dehydrované, chvilka pocitu naděje. „Pane profesore, děkuji za všechna ta setkání, vzpomínám na Vaše tomistické přednášky v hodinách dogmatiky ve škole a v pozdějších seminářích.“ Děkoval jsem za všechny, kterým upevňoval víru svým podmanivě věrohodným způsobem. Vyřídil jsem pozdravy od těch, co to ode mne žádali. Chtěli, abych jim po návštěvě podal zprávu o stavu.

Rozloučil jsem se pohlazením ruky, která nám žehnávala, křížkem na čele a se

slibem, že zase přijdu, jak to bude možné. Napadlo mne rozloučení modlitbou z Kompletáře – „Bože, do tvých rukou svěřuji svůj život ...“, ale neodvážil jsem se to vyslovit.

Venku jsem se ptal sestřičky, co si myslí, jestli je to stav nebo umělý spánek? Odpověděla, že spíše stav. Také jsem to tak vnímal. Odcházel jsem před 19. hodinou. V MHD jsem volal přátelům, jaký je stav, ale naděje mě neopouštěla. Myslel jsem na mši sv., ale přítel, kněz, nezvedal telefon. Před devátou hodinou mi spolužák oznamuje, že dostal zprávu, že pan Prof. ThDr. Václav Wolf (*1. 3. 1937), bývalý děkan Katolické teologické fakulty v Praze, 25. 4. 2019 ve večerních hodinách zemřel.

K půlnoci jsem volal na Homolku a prosil o oficiální čas úmrtí. Sestra mi předala lékaře, který sdělil čas 19.15 s upřímnou soustrastí. Najednou se mi rozsvítilo, za kolik pozůstalých jsem vlastně panu profesorovi děkoval. Tímto dál předávám. Tak ve mně bojuje smutek s překvapením a s nezodpovězenou otázkou: „Bože, Pane Ježíši, Duchu svatý, proč já, takové nepatrné nic?“

„Odpočinutí věčné, dej mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí, ať odpočívá ve svatém pokoji!“

Swíce dohořívá, 2.30 vypínám počítač.

Jiří Hamouz

SKROMNOST – VLASTNOST CHARAKTERNÍHO ČLOVĚKA

Představujeme 28 vlastností (ctností), kterými je budován dobrý lidský charakter, jak je přednášel pro mladé v Univerzitním pastoračním centru v Bratislavě kněz P. Milan Bubák SVD.

Flannery O'Connorová je považována za jednu z nejoriginálnějších a nejprovokativnějších spisovatelek naší doby. Spolu s Markem Twainem a Francisem Scottem Fitzgeraldem byli označeni za trojici nejlepších prozaiků americké literatury. Na základě mnoha literárních úspěchů někoho napadlo, že by mohl být sepsán její životopis. Když se to O'Connorová dověděla, poznamenala: „O mně nebude žádný životopis. Nemůže přece být nic zajímavého na životě stráveném mezi domem a kurníkem!“

Narážela tak na svou nemoc, která jí umožnila žít jen na kuřecí farmě matky v Milledgeville v Georgii, několik kilometrů od Atlanty. *Lupus erythematosus*, těžká a nevléčitelná nervová porucha, kterou je možné mít pod kontrolou pouze pomocí velkého množství speciálních léků a velmi disciplinovaného života, skolila už jejího otce. Ji samu přemohla v 39 letech. Denně si musela píchat injekce, ploužila se po domě s hliníkovými berlemi a psát byla schopná maximálně dvě hodiny denně. Když si všimneme, co všechno napsala, bylo to za takových podmínek neuvěřitelné. Nikdy si však nestěžovala. Popravdě před smrtí svou nemoc vnímala jako vhodnou příležitost, aby ji Bůh mohl zahrnovat zvláštními formami milosrdenství a lásky. „Očekávat příliš mnoho“, říkala, „by znamenalo, že člověk má sentimentální pohled na život.“

Mýlila se v případě zájmu literárního světa o její osobu. Její dopisy, uveřejněné po smrti pod názvem *A Habit of Being*, jí přinesly dodatečnou slávu k té, kterou už měla zaživa. Tato sbírka se stala bestsel-

lerem a z Flannery O'Connorové vytvořila postavu slavnější, než byly všechny ty, které popisovala a představovala ve svých dílech.

Mým požitkem je házení smetí kuřatům

Na 617 stranách korespondence bud svou chorobu ignorovala, anebo ji připomněla jen tak mimochodem. V jednom listě napsala: „Za svou existenci vděčím hypofýzám tisíců prasátek zabitých na jatkách v Chicagu. Kdyby prasátka byla oděvem, nebyla bych hodna políbit jeho lem.“ Dokonce její berle jí sloužily ke vtipkovaní o sobě. „Mou největší námahou a současně požitkem je v posledních letech házení smetí a různých zbytků jídla kuřatům. Těší mne, že to stále ještě dokážu, ačkoli se bojím, že jednoho dne skončím i já mezi tímto smetím.“ Hnusila se jí pompéznost v jakékoli formě a v jejích dopisech je to vidět. Jednomu redaktorovi, který vyjádřil své rozpaky z toho, že má komunikovat s celebritou, řekla, že sláva to je jako ten „směšný rozdíl mezi koněm Roy Rogerse a Paní Melónovou roku 1955.“ Narážela tu zřejmě na populární postavu kovboje Roy Rogerse a jeho koně, bez kterého se nikde neobešel a na nějakou jinou bezvýznamnou paní ze stejného seriálu. V dopisech nerozlišovala, o koho šlo. Říkala: „Pošta, to je pro mne velká událost. Je to příležitost mít kontakt se světem. Proto odepíši každému.“

Étienne Gilson v jedné ze svých knih napsal o sv. Tomášovi Akvinském, že měl dvě výjimečné ctnosti: dokonalou intelektuální skromnost a téměř bezohlednou

Foto: Couleur / Pixabay

intelektuální drzost. Dost z toho by platilo i o Flannery O'Connorové. Život vnímala bez špetky sentimentality. Její rozumová skromnost jí umožňovala vidět věci takové, jakými opravdu byly, a její intelektuální drzost jí zase dala pevné nervy, aby mohla být až bolestně upřímná. „Jak žiješ dnes, dýcháš nihilismus“, říká. „Skutečný vzduch, který ti dodá energii, vdechuješ v Církvi nebo z ní.“

Otřást a vyburcovat

Flannery O'Connorová odvážně útočila na nihilistické přesvědčení moderní filosofie pomocí příběhů ze života běžných lidí ze svého vlastního prostředí. Kultura Jihu, kde Flannery O'Connorová žila, měla několik nepříjemných charakteristik: lidé se dělili na třídy a podle toho se také chovali. Sentimentalizovali vzpomínky na tzv. „zlaté časy“ před občanskou válkou. Byly to vzpomínky na otrokářství a jiné neduhy, které tehdy kvetly. A omlouvali bezpráví, které se dělo vůči slabým a bezmocným. Flannery O'Connorová znala mentalitu střední vrstvy obyvatel Jihu a jejich tendenci k nadutosti a aroganci. Proto není divu, že snad

Lidové přísloví „Když na to máš, tak to ukaž“ nepočítá s tím, co je opravdu důležité – vnitřní život člověka. A ten se ukázat nedá. Ten je možné pouze vypořadovat.

Flannery O'Connorová v roce 1947. Foto: wikimedia.org

„O mně nebude žádný životopis. Nemůže přece být nic zajímavého na životě stráveném mezi domem a kurníkem!“

lépe než kdokoli jiný dokázala rozeznat jejich samolibost a pocit jakési falešné spokojenosti sama se sebou. Poválečná padesátá léta byla léty velké prosperity, a tak se objevovaly neřesti, které nebylo lehké na první pohled postřehnout. Ale zraku O'Connorové neunikly. Její postavy, tak jako ona, obývají sice omezený svět, ale jejich dopad a význam přesahuje všechny hranice a dají se aplikovat kdekoli na světě.

O'Connorová používala své umění k tomu, aby otřásla a vyburcovala (vyostřila) citlivost americké společnosti, která se morálně otupila a filosoficky vyprázdnila. Vytvářela šokující postavy a vyprávěla o jejich špatných skutcích s výsměchem a ironií, aby byli lidé otřeseni a donuceni znovu si začít uvědomovat realitu. Nepřikrášená pravda, kterou odhalují její příběhy, spočívá v tom, že všichni jsme vlastně tím či oním způsobem netvory. Je tu však naděje a to dokonce i pro znetvořené.

Populární mě nezajímá

Realismus O'Connorové byl formovaný katolickou vírou. Píše: „Jsem člověk, který věří v duchovní cíl. A moje víra není mlhavá nebo vágní. Na vše se dívám zorným úhlem křesťanské víry. Pro mne to znamená, že smysl života je soustředěn na naše vykoupění v Kristu a vše, co vidím ve světě, vidím ve vztahu k tomuto vykoupění. A uvědomuji si, že to je postoj, který není možné zaujímat jen tak

napůl. A rovněž vím, že je to pohled, který v našich časech není lehké promítnout do románu.“

Skromnost jí umožnila uvědomit si tíži jejího úkolu a chránila ji před znechucením v době, kdy bylo její umění špatně chápáno ať kritiky nebo obecnou veřejností. Populární trendy a vlivní lidé ji neděsili. Svě vizi zůstala věrná až do konce.

KOMENTÁŘ

Skromnost a pokora jsou si podobné. Liší se snad jen v odstínu a důrazech. Pokora je hlubší skutečnost. Zaměřuje se na samu podstatu člověka a pravdu o něm. Skromnost se zaměřuje na kontrast mezi věcí a jejím nositelem. Je to jako kontrast mezi poslem a poselstvím. Důležité je poselství. Posel je jen zprostředkovatel nebo doručovatel poselství. Skromný člověk proto chce být kontrastem mezi sám sebou a tím, co dělá. Přesně to vyjadřuje přísloví: „Skromnost je rám, který zvýrazňuje obraz.“

Člověk ke konzumaci

Skromný člověk nepřitahuje zbytečnou pozornost na sebe. Je si jist sám sebou, ale není tím pohlcen. Je vyvážený v oblékání, vyjadřování a chování a velmi dbá na hodnotu svého soukromí. Ví, že být člověkem je v podstatě neslučitelné s tím, aby se stal předmětem pro veřejné použití.

V době konzumismu lidé konzumují produkty. I někteří lidé se nabízejí jako

produkt jiným lidem – veřejnosti – ke konzumaci. Nabídnou jim sebe, své soukromí, svá tajemství, svá zákoutí. Nechají je odhalovat a tak uspokojují hlad a žízeň jiných lidí po zvláštностech. Na potřebu konzumu zareagují neskromní a nabídnou se k veřejné spotřebě nebo používání. To se stává dvěma způsoby: předváděním svého těla a předváděním svých úspěchů.

Skromnost v originálním slova smyslu (*modestia*) souvisí i s tělem, ač ve slovenštině (v češtině) nám tento smysl trochu uniká. Jde o uvědomění si hodnoty svého těla. V tomto smyslu říká přísloví: „Skromnost (*modestia*) je jako hradby, které chrání hrad!“ Naráží se tu například na oblékání i na jiné formy nevystředního chování. Skromné oblékání není ve skutečnosti jednoduché, jak bychom si mohli myslet při slově skromnost. Jde spíše o takové oblékání, které zakrývá to, co má být skryté či neukazované. I v tomto smyslu se tedy skromnost nepředvádí a nenabízí ke konzumaci, ale chrání to, co je cenné a pěkné a omezuje to jen na soukromí.

Domýšlivost zkazí i nejužasnějšího génia

V druhém významu (smyslu), (a možná v tom nejzákladnějším) skromnost netouží ani po tom, aby předváděla svá nadání a úspěchy před lidmi z touhy po obdivu. Skromný člověk nemá rád, když se stane předmětem rozhovoru. Jeho touhou bude spíše dovědět se, co potřebuje než předvádět to, co už ví. K tomu mu mohou paradoxně posloužit i rozhovory, kde se hovoří o něm a jeho „úspěších“. On to však přijímá jen jako informaci pro svůj další růst a vývoj a ne jako materiál k sebeobdivu a potěšení. Skromný člověk, když mu někdo dá zpětnou vazbu, poděkuje (nezdráhá se s pocitem falešné pokory), ale dlouho se tím nezabývá. Spisovatelka Louisa May Alcottová říká, že „domýšlivost zkazí i nejužasnějšího génia. Není důvod myslet si, že skutečný talent nebo dobrota bude dlouho přehlížena. Ale kdyby i byla: vědomí, že je mám a dobře používám, by mi mělo stačit ke spokojenosti. Skromnost je největším šarmem každé moci.“ Skromný člověk má zdravé mínění o sobě, jaký

je, a méně se zajímá o to, jak jej vnímají druzí. Jeho zápal, oduševnění a nadšení se soustředí na to, co je reálné. Proto nemá trpělivost pro lichotky a obdiv. Ani není nakloněn k přehánění a sebechvále. Skromný člověk si je vědom svých mantinelů a udržuje si schopnost červenat se.

Barva ctnosti

Skromnost je ctnost, kterou není lehké popsat, protože se v podstatě snaží zmizet z očí. Chová se jako katalyzátor, který ulehčuje proces, ale sám do něho nevstupuje. Jiným věcem pomáhá fungovat lépe a účinněji, ale sám zůstává v pozadí. V tomto smyslu je jako parfém, který ztratí vůni, jakmile se otevře. Diogenes nazýval skromnost „barvou ctností“, protože zvýrazňuje jiné ctnosti, tak jako zastínění obrazu způsobí, že barvy se zdají živějšími a realističtějšími. Skromnost je příčinou, že krásný člověk je dokonce ještě krásnější.

Mark Twain tvrdil, že „člověk není nic jiného než zvíře, které se červená. Nebo aspoň by se mělo.“ Člověk se červená, když je najednou předmětem chvály nebo pozornosti, protože se spontánně, přirozeně a automaticky zabývá vždy něčím jiným než sám sebou. Podstatou skromnosti je zapomínat na sebe.

Skromnost je však pro někoho nepředstavitelná. Consilia Maria Lakottová v románu *Klauzura, vstup zakázán* píše o tom, jak jednou jedna slavná herečka vstoupila do kláštera. Redakce jednoho bulvárního týdeníku ji chtěla vystopovat, a proto poslala do kláštera svou redaktorku. Nebyl jiný způsob než vstoupit tam jako novicka. Snažila se vytušit, která to asi může být, neboť řeholní roucho a závoj člověka změní. Vytipovala si jednu neskromnou a do sebe zahleděnou řeholnici. Tu sledovala a označila ji ve dni „otevřených dveří“ redaktorům a fotografům za tu, kterou hledali. Ke svému i jejich velkému překvapení zjistila, že se skutečnou herečkou žila celou dobu na jednom pokoji. Jenomže ta jí připadala na bývalou hvězdu moc skromná.

Na potřebu konzumu zareagují neskromní a nabídnou se k veřejné spotřebě nebo používání. To se stává dvěma způsoby: předváděním svého těla a předváděním svých úspěchů.

Foto: rawpixel / Pixabay

Skromnost je známkou pravosti srdce a je znamením skutečného obrácení. Je to nejpřitažlivější ctnost, ač je pravdou, že je-li v tom smyslu použita, zmizí. Není totiž možné skromnost předvádět. To by byla známka neskromnosti. Skromnost zakazuje zviditelňování sebe nebo soukromých výčtů. Britská básnička Dame Edith Sitwellová jednou řekla, že si často přála, aby měla čas na kultivaci ctnosti skromnosti. Čas neměla, protože byla příliš zaměstnaná myšlenkami na sebe. Ačkoli tuto poznámku vyslovila žertem, je příkladem velké pravdy: zaměřit se jen na sebe zabrání tomu, aby se skromnost v člověku usadila a zapustila tam kořeny.

Esence dalších ctností

Jak jsme si řekli, skromnost vylepšuje jiné ctnosti. Její opak – neskromnost – všechno ostatní zatemňuje. Neskromný člověk stahuje na sebe tolik pozornosti, že nikdo a nic jiného není vidět. Neskromnost proto může zakrýt (zablokovat, zastřít) osobnost. Lidové přísloví „Když na to máš, tak to ukaž“ nepočítá s tím, co je opravdu důležité – vnitřní život člověka. A ten se ukázat nedá. Ten je možné pouze vypořadovat. Skromnost umožní krásu lidské osobnosti zazářit, aniž by si to přála.

Neskromnost bije do očí víc než skromnost. Důvodem je její povrchnost. Na to, abychom viděli, co je na povrchu, není třeba žádný speciální dar chápavosti. Hollywood, hlavní město světa lesku,

cinglrátka, pozlátka a pompy umožňuje lidem založit si na neskromnosti celou kariéru. To je až příliš známé, abychom o tom museli mluvit.

Jestliže je neskromnost doprovázena povrchností, pak skromnost dohlédne do hloubky a na tajemství. Básník Richard Crashaw obrazně naznačuje, jak nám, stáhneme-li se skromně do pozadí, může být umožněno rozpoznat Boží přítomnost. Hovoří o znamení, které dal Kristus v Káně Galilejské, když proměnil vodu ve víno: „Podvědomé vody uviděly svého Boha a začervenaly se.“

Jak vnímáš ctnost skromnosti? Je pro tebe přitažlivá? Přitahují tě lidé, kteří se předvádějí tím, co umí, co vykonali a co znamenají? Znáš takové? Jak jsi v této oblasti na tom ty? Netrpíš, když si lidé nevšímají, co děláš? Když tě nechválí? Když ti nelichotí?

Vidíš rozdíl mezi pochvalou a pozitivní zpětnou vazbou? Uznáváš, že potřebuješ zpětnou vazbu proto, abys mohl fungovat v tom, co děláš? Jaká jsou pro ni kritéria: podle čeho bys určil, že člověk hledá zpětnou vazbu a ne chválu a zviditelnění?

Co říkáš „prodávání se“ v byznysu? A co na „prodávání se“ v politice? Jak ti to připadá? Myslíš si, že platí zásada, když člověk věří, že by dokázal vnést do života lidí a společnosti pozitivní vizi, má se o pozici, která mu k tomu pomůže, snažit?

Přeložila Sylva Bernardová

Zpracováno podle DeMarco, Donald.

The Heart of Virtue: Lessons from Life and Literature Illustrating the Beauty and Value of Moral Character. San Francisco:

Ignatius Press, 1996.

K FILMU, KTERÝ HÝBE SVĚTEM ANEB UVIDĚT POTRAT

Nacházíme se ve zlomovém bodě velké morální diskuse o potratech v naší zemi – ne proto, že by se objevily nové argumenty, ale spíše proto, že jsou schvalovány zákony, nad jejichž barbarstvím se tají dech.

Nový film, který velmi niterně představuje realitu potratu, oslovil široké publikum. Jak nám připomněl John Henry Newman, schvalování nějakého návrhu je zřídka souhlasem s racionálním důkazem, ale spíše má často co do činění s vystupňováním sporu, s představou, dojmem, zážitkem a svědectvím.

Zákony, které nyní platí v New Yorku, Delaware a mnoha dalších státech, umožňují usmrtit dítě v děloze kdykoli během devítiměsíčního těhotenství – a kdyby snad dítě nějakým zázrakem potrat prováděný na klinice nebo nemocničním operačním sále přežilo, znechutilo by to velkou část země. Ale lidé tak mohou zcela jasně vidět veškeré důsledky zvrácené ideologie „pro-choice“. Pokud se matka rozhodne dítě donosit a porodit, pak takové dítě má jaksi v důsledku její volby důstojnost a těší se plné ochraně zákona. Ale když se matka rozhodne opačně, pak dokonce i novorozenec snažící se dýchat může být na operačním stole zavražděn a zlikvidován jako odpad. Biologie a metafyzika budiž zatracena: naše subjektivní rozhodnutí určuje realitu – a důsledkem je státem schvalovaná infanticida. Tyto zákony jsou tak zjevně šílené, tak jasně nebezpečné, tak neomylně zvrácené, že vedou mnohé lidi k tomu, aby přehodnotili svůj postoj k potratu.

Unplanned

Neplánované (Unplanned) – příběh náhlého přerodu Abby Johnsonové od ředi-

Z filmu *Unplanned*. Foto: foxnews.com

telky kliniky Planned Parenthood v hlasitou odpůrkyni potratů se stal překvapivě populárním filmem, navzdory svému dosti ponurému tématu a značnému odporu řady institucí. Jak již mnozí zdůraznili, paní Johnsonová hraje roli podobnou té, kterou v devatenáctém století sehrála Harriet Beecher Stoweová. Zatímco obě strany sporu o otroctví předkládaly spousty argumentů, mnozí obhájci otroctví procházeli konverzí k abolitionismu, ne kvůli racionálním důkazům, ale právě vlivem konkrétního a nesmírně živého popisu reality otroctví, který Stoweová předložila v *Chaloupe strýčka Toma*. Tak i dnes jsou velmi dobře známy argu-

menty a slogany na obou stranách sporu o potraty a zdá se, že většina lidí je víceméně zabarikádována ve svých táborech. Avšak film *Neplánované* nepředkládá argumenty, pouze ukazuje realitu. „Potrat“ již není nějakou abstraktní záležitostí, ale stává se drsnou, reálnou a krvavou skutečností.

Film začíná událostí, která byla pro samotnou Abby Johnsonovou rozhodující. Jako ředitelka a správkyň kliniky Planned Parenthood si jistě uvědomovala, co se v dané budově děje, ale zřídka se podílela na skutečném potratu. Jednoho odpoledne ji však zavolali na operační sál a požádali ji, aby držela přístroj, který lékaři umožňoval vidět ultrazvukový obraz dítěte v děloze. Zatímco lékař pracoval, Abby jasně viděla, jak dítě klidně odpočívá a poté prudce reaguje, když bylo do dělohy vloženo odsávací zařízení. Ke svému zděšení spatřila odsátou malou ručičku, z níž se o chvíli později

Tím vším chtěly dát najevo svou radost z toho, že se narodí dítě. Ale potom si uvědomíme, že tyto profesionální zdravotnice celý den na klinice zabíjely děti druhých žen. Krev z těchto zákroků byla na jejich botách a rukavicích.

v katétru vedle ní stala krvavá polévka. Nedokázala od té děsivé scény odtrhnout oči a sledovala, jak se těžce poraněné dítě nadále snaží vyhnout přístroji, dokud nezmizela nožička, pak druhá ručička a nakonec hlavička dítěte. A opět byly části živého dítěte nasávány jako břečka do katétru. Poté rychle vyběhla ze sálu, zvracela na toaletě a rozhodla se navždy odejít z Planned Parenthood. Ve filmu se jasně říká, že po celý život slýchala argumenty proti potratům, protože její rodiče a manžel jsou zapálení a nadšení příznivci pro život, ale ona se rozhodla až poté, když viděla, co to znamená ukončit život nenarozeného dítěte. Nyní doufá, že její film bude mít podobný vliv na mnoho dalších.

Šílená ideologie pro-choice

Jedna z nezapomenutelných scén z filmu *Neplánované* ukazuje podivný večírek,

kteřý se konal na klinice po ordináčních hodinách. Abby byla těhotná a její kolegyně se sešly, aby s ní její stav oslavily. Rozvěsily barevné balonky, přinesly krásné dárky, objímaly ji – tím vším chtěly dát najevo svou radost z toho, že se narodí dítě. Ale potom si uvědomíme, že tyto profesionální zdravotnice, Abbyiny přítelkyně, celý den na klinice zabíjely děti druhých žen. Krev z těchto zákroků byla na jejich botách a rukavicích. Jak je tato scéna vůbec možná? Podmínkou pro její existenci je šílená ideologie „volby“ zmíněná výše: pokud je dítě chtěné, uspořádáme večírek. A pokud je nechtěné, zabijeme je a jeho pozůstatky hodíme do odpadků. Obhájcí pro-choice musí vědět, že toto je důsledek jejich filosofie, ale film *Neplánované* to ukazuje zcela názorně.

V roce 1850 mnoho dobrých a inteligentních lidí bránilo instituci otroc-

tví. Nyní by ji hájili jen šílenci. V roce 2019 mnoho dobrých a inteligentních lidí brání pozici pro-choice. Můžeme jenom doufat, že tyto nedávne zákony a tento hluboce znepokojující film uspíší den, kdy tuto pozici budou hájit už jen šílení lidé.

Mons. Robert Barron
wordonfire.org
Přeložil Pavel Štíčka

Mons. Robert Barron,
světící biskup arcidiecéze Los Angeles,
zakladatel „Word on Fire Catholic
Ministries“

Vydávat svědectví: O BOHU MŮŽEME MLUVIT

Máme to štěstí, že v naší farnosti je snaha o evangelizaci něčím živým a aktuálním. Ať už se jedná o farní evangelizační buňky (společenství určené nejen pro věřící, ale i hledající a zároveň programově otevřené pro nově příchozí), pořádání kurzů alfa či pravidelnou tichou adoraci za novou evangelizaci v nedělní podvečer. Proto snaha o šíření informace o tom, že Bůh je dobrý a nekonečně nás miluje, je přirozenou součástí našeho života.

Před 10 lety nás napadlo, že vyrobíme vánoční přání z obrázků betléma, které namalovaly naše děti. Obrázky jsme naskenovali, nechali vytisknout na barevné kopírce a dovnitř kromě přání napsali vhodný citát. Počet přáníček se časem ustálil na 150 a při jejich výrobě máme na zřeteli zejména naše přátele a známé, kteří jsou nevěřící. Snažíme se, abychom jim prostřednictvím slov světců nebo jiných moudrých lidí zprostředkovali něco ze smyslu těchto svátků, aby si mohli uvědomit, že Bůh je živý a milující. Jeden rok jsme třeba použili slova sv. Josemaríi Escrivá de Balaguera: „Všemohoucí v jesličkách v Betlémě ukázal, že nás potřebuje, že chce být závislý na lidech. Bůh se ponížil, abychom se my mohli k němu přiblížit a opětovat jeho lásku.“ Mnoho našich známých nám řeklo, že se na přání každý rok těší, někteří si je dokonce schovávají. Doufáme, že se snad takto Bůh dostane blíž k jejich srdci.

Máme dobrou zkušenost s tím, když o Bohu mluvíme třeba při gratulacích kolegům v práci nebo sousedům a přátelům, kteří jsou nevěřící. Není důvod stydět se popřát jim Boží požehnání, milost, Boží ochranu pro ně i jejich drahé. Lidé na to reagují velmi pěkně, jakoby po tom vnitřně toužili. A ani

jim nevádí, že jim nepopřejete obligátní zdravíčko a štěstíčko... Podobná příležitost se naskytne, když v naší městské části s dětmi koledujeme v rámci Tříkrálové sbírky. Slova žehnání řečená u příležitosti začátku nového roku lidé vyslechnou, někteří i s vděčností, a nikoho jsem zatím nepohoršila.

Na závěr bych ráda zmínila evangelizační zkušenost z prolezaček u nás na hřišti. Náš tehdy devítiletý syn se tam setkal s chlapcem, který prohlašoval, že je jasné, že Bůh není. Syn se mu snažil oponovat. Chlapec tedy namítl: „Tak mi to dokaž, jaké máš důkazy, že Bůh existuje?“ Josífek mu bez váhání odpověděl: „Protože Bůh uzdravuje!“ Myslím, že to docela vystihl a že takovou zkušenost ve svém srdci, někdo možná i na těle, má každý z nás. Jen se nebát to někdy říct nahlas.

Jana z Brna

CHRISTIANOFOBIE VS. ISLAMOFOBIE

Tolik se toho událo! Ale ta nejdůležitější je zpráva velikonoční! A není to pohádka, jak zaznělo v rozhovoru s nejmenovaným duchovním v jednom rádiu, je to ta nejpravdivější Pravda! V (opět nádherném) pastýřském listu k Velikonočním přeje otec arcibiskup Graubner: „Skuteční křesťané jsou velikonoční lidé. Každému z vás proto přeji pravou velikonoční radost z osobního setkávání se Zmrtvýchvstalým, z jeho přítomnosti, ba i z jeho působení skrze vás. Velikonoční lidé jsou nositeli naděje pro svět. Buďme si vědomi svého poslání a zodpovědnosti.“

No, ale otec arcibiskup... jeden aby hned s tím oslovením zaváhal. Na webu jedné západočeské farnosti se objevil burcující článek Jean-Pierra Rocheho s titulem „Přestaňte mi říkat otče!“ A uvádí tři důvody, proč by se s touto praxí mělo přestat. První je biblický („Nikomu na zemi nedávejte jméno ‚otec‘, jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi.“). Druhý pak je už praktičtější: „Oslovování kněží ‚otče‘ infantilizuje katolíky. Jak je možné mít bratrské a sesterské vztahy mezi dospělými, kteří jsou si všichni rovni, jestliže jsme všichni bratři a sestry s výjimkou jedné osoby – té, které říkáte ‚otče‘? Jak si pak za této situace můžeme dovolit vyslovit nesouhlas, jestliže, abychom to mohli učinit, musíme ‚zabít otče‘? Katolíci nejsou dětmi, které musí říct ‚amen‘ pokaždé, když promluví kněz.“ Ale jdeme hierarchicky i výše: „Co se týče mých bratří, kteří jsou biskupy, nechávám na nich, aby vás požádali, abyste je již nadále neoslovovali ‚monsignore‘, tj. ‚můj pane‘. Vnímám to jako obzvlášť šokující, protože máme jen jednoho ‚Signora‘, ‚Pána‘. A tím není náš biskup.“ A ten třetí důvod: „Konečně, zvyk oslovovat kněze ‚otče‘ může být, zcela upřímně, nezdravý, jestliže je výrazem

Foto: Reuters

emoční závislosti založené na falešném pojetí poslušnosti. Otcovství je, v konečném důsledku, směs lásky a autority. Avšak může být nebezpečné, jestliže se sakralizuje.“

Po bombových útocích na Srí Lance na 3 kostely, 4 hotely a 1 bytový komplex na Boží Hod velikonoční jsme napočítali téměř 300 mrtvých a více než 500 zraněných křesťanů. Tedy pardon! Podle Barbara (pardon Baracka) Obamy a Hitlary (pardon Hillary) Clintonové ne křesťanů, ale „uctívačů Velikonoc“. Když se stalo hrozné neštěstí na Novém Zélandu, nebáli se titíž hned použít sousloví „útok na muslimskou komunitu“ a „islamofobie“. Už je to téměř nekorektní, ale o to více obcerstvující, když jsme mohli v novinách potkat vyjádření kardinála Roberta Saraha, který jednoduše prohlásil: „Odsuzuji toto barbarské islamistické násilí.“ Výstižně to shrnul Matyáš Zrno pro *Info.cz*: „Přitom, ať to křesťanství zatláčujeme kamsi do beztvareho ‚uctívání Velikonoc‘, máme to marné. Ti, co nám vyhlásili válku, kterou myslí smrtelně vážně (tedy islamisté), mají jasno. Pro ně prostě jsme a budeme křesťané a křižáci,

i kdybychom se stokrát překřtili na uctívače Velikonoc a na Vánoce si posílali přání k zimnímu slunovratu.“ Hezky to popsala redaktorka týdeníku *Echo* Lucie Sulovská. „Kdysi jsem se pokoušela číst anglický magazín vydávaný Islámským státem, *Dabiq*. Co na mě zapůsobilo poměrně silně, bylo to neustálé ztotožňování Západu s křesťanstvím. Vesměs nám tam říkali křesťané a ještě častěji křižáci. A to je vlastně taková ironie, že Západ dělá úplně všechno proto, aby si ho s křesťanstvím už nikdy nikdo nespojoval a křesťané zase všechno proto, aby si je nikdo nespojoval s bojem, ale vůbec to nefunguje.“ Mimochodem, čtenářky německého časopisu *Ilu der Frau* dostaly v nejnovějším dubnovém čísle v rubrice Zdraví a fit radu, jak ošetřit bodné rány.

Na svatého Vojtěcha v roce 2018 byly převezeny a uloženy ostatky kardinála Berana, na svatého Vojtěcha 2019 sněmovna přehlasovala veto senátu a schválila zdanění tzv. církevních restitucí. Ústavním soudem to neprojde, ale mentem to zůstane.

-zd-